

О.С. Коногон,
канд. пед. наук, в.о. доцента кафедри філології
Чернігівського державного технологічного університету

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НЕВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ, ВЖИВАНИХ МАЙБУТНІМИ ФІЛОЛОГАМИ ПІД ЧАС ДІАЛОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ

Для ефективної організації процесу навчання майбутніх філологів англомовного усного діалогічного спілкування (ДС) необхідно визначити певні об'єктивні критерії. Під англійським ДС розуміємо процес взаємодії двох або декількох комунікантів, що дотримуються вербальних і невербальних національно-культурних норм та правил, притаманних британській етноспільноті. З метою оцінювання невербального компонента спілкування дослідниками ураховуються такі об'єкти контролю: жести, міміка, пози, погляд, дотик, відстань [1; 2; 3; 4; 5]. Недослідженими, однак, залишаються питання градації критеріїв оцінювання невербальних засобів спілкування ДС майбутніх філологів за значущістю. Отже, *метою* статті є визначення критеріїв оцінювання невербальних показників ДС і проведення їхньої градації за значущістю під час спілкування.

Пропонуємо такі критерії оцінювання невербальних засобів ДС (подано з урахуванням їхньої значущості) під час усної комунікації:

1. Коректне розуміння / використання кінесичних засобів ДС – жести, міміка, погляд.
2. Коректне розуміння / використання проксемічних засобів ДС.
3. Коректне розуміння / використання такесичних засобів ДС.
4. Адекватне використання фонатій.

Розглянемо ці критерії докладніше. Одним із значущих критеріїв оцінювання цієї групи є *коректне розуміння / використання кінесичних засобів ДС*. За цим критерієм аналізується невербальна поведінка кожного комуніканта з точки зору коректності в ДС таких кінесичних засобів спілкування: жестів, міміки, погляду; вони оцінюються відповідно до їх адекватності ситуації спілкування (наявність правильних, але неадекватних елементів не враховується).

Коефіцієнт *коректне розуміння / використання кінесичних засобів ДС* ($K_{кз}$) підраховується таким чином: $K_{кз} = \frac{K_1}{K}$, де K_1 – кількість вжитих невербальних засобів спілкування правильно й адекватно до комунікативної ситуації ДС, K – загальна кількість вжитих студентом невербальних засобів спілкування [1, с. 120].

Вибір критерію оцінювання *коректне розуміння / використання проксемічних засобів ДС* зумовлено його значенням для ДС з представниками

англомовних країн, де правила проксемної поведінки – дотримання дистанції та вибір пози під час комунікації – суттєво відрізняються від правил, прийнятих в українській культурі. За цим критерієм бали нараховуються за дотримання правильної відстані під час ДС та за дотримання правильної пози під час усного спілкування.

Ще одним критерієм є *коректне розуміння / використання такесичних засобів ДС*. За цим критерієм оцінюється правильна тактильна поведінка комуніканта під час спілкування в англомовному соціумі – відсутність дотику.

Останнім критерієм оцінки невербальної поведінки студентів має бути *адекватне використання фонацій*. Цей критерій має вимірювати, наскільки правильно студенти вживають під час комунікації фонаційні явища англійської мови, які суттєво відрізняються від їхніх еквівалентів в українській мові та є властивими ДС. Під час нарахування балів за цим критерієм повинна братися до уваги не лише кількість, але й різноманітність фонацій. За неправильне використання фонацій бали не нараховувалися.

Вимірювання якості невербальної поведінки під час ДС студентів за такими критеріями має сприяти, на нашу думку, досить точному оцінюванню його невербальних компонентів.

Подальші дослідження у цьому напрямі полягають у перевірці зазначених критеріїв на практиці.

Література: 1. Баженова Н. Г. Методика обучения невербальным средствам общения в курсе французского языка: дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.02 / Баженова Надежда Геннадьевна. – М., 2000. – 143 с. 2. Григорьева Е. В. Обучение невербальным компонентам иноязычного общения. Лингвистический вуз, французский язык: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Григорьева Елена Васильевна. – Пятигорск, 2004. – 188 с. 3. Должинкова С. А. Дидактические условия обучения невербальным средствам общения на уроке иностранного языка в начальной школе: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Должинкова Светлана Анатольевна. – Липецк, 2000. – 181 с. 4. Лебедева Н. Г. Возможности использования невербальных средств в процессе обучения студентов иностранному языку: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Лебедева Наталья Георгиевна. – Липецк, 2002. – 142 с. 5. Соколова С. В. Методика навчання майбутніх учителів англійської мови використовувати паралінгвістичні засоби в усному спілкуванні: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Соколова Світлана Володимирівна. – К., 2006. – 181 с.

Л.В. Гордичка,

канд. пед. наук, доцент кафедри іноземних мов

Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка

НАПРЯМИ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Диференційовані завдання є давно відомим ефективним засобом здійснення індивідуального підходу в організації навчальної діяльності, але їх застосування в масовому педагогічному досвіді ще є недостатньо розкритим через відсутність розроблених методик, невміння діагностувати можливості